

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Quando etiam vir manducat. Quando sit veniale vel mortale peccatum. I

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

in nobis cōsummetur peccatum: vbi agnosci poterit, si diligenter intendatur, quid sit in anima mortale vel veniale peccatum, vt enim ibi serpens suavitati mulieris, & mulier viro: ita & in nobis sensualis motus cum illecebram peccati cōceperit, quasi serpens suggerit mulier, sc. inferiori parti rationis, id est, rationi sciētię, quę si consenserit illecebrę, mulier edit cibum vetitum: post de eodē dat viro, cum superiori parti rationis, i. rationi sapientię eandē illecebram suggerit, quę si consentit, tunc vir etiam cum foemina cibum vetitum gustat. Si ergo in motu sensualitatum peccati illecebra teneatur, veniale ac leuissimum est peccatum: si vero inferior pars rationis cōsenserit, ita vt sola cogitationis delectatione sine voluntate perficiendi teneatur, mulier sola manducauit, nō vir: cuius auctoritate cohibetur voluntas, ne ad opus vsq; perueniat. Si vero adfit plena voluntas perficiendi, vt si adfit facultas, ad effectum perducatur, vir quoq; manducat, quia superior pars rationis illecebrę consensit, & tunc damnabile & graue peccatum. Quando autē mulier sine viro gustat, aliquādo est mortale, aliquādo veniale peccatū. Vt n. dicitur, tunc mulier sine viro gustat, cum ita delectatione cogitationis peccatū teneatur, vt faciendū nō decernatur: vel cū quidā termin⁹ & mensurā peccato adhibetur à viro, vt nō liceat mulieri effrenata libertate in peccatum p̄gredi. Si ergo peccatū nō diu teneatur delectatione cogitationis, sed statim vt mulierem tetigit, viri auctoritate repellatur, veniale est. Si vero diu in delectatione cogitationis teneatur, & si voluntas perficiendi detur, mortale est, & pro eo damnabitur simul vir & mulier, i. totus homo, q̄a & tunc vir nō sicut debuit, mulierē cohibuit: vnde potest dici cōsensisse.

Repetitio summam perstringens.

Itaq; vt breuiter summam perstringam quando

Quando mulier gustat sine viro, tunc aliquando mortale aliquando veniale peccatum est.

do peccatum ita in anima concipitur, vt illud facere disponat, vel etiam perficiat aliud frequenter, aliud semel: vel etiam quando delectatione cogitationis diu teneatur, mortale est. Cum vero in sensuali motu tatum est, vt prædiximus, tunc leuissimum est, q̄a ratio tunc non delectatur. Ideo autē supra dixi aliud frequenter, aliud semel: quia quædam sunt, quę si tatum semel fiant, vel faciendā disponantur, damnant: quædam vero non, nisi sapius fiant, vel faciendā decernantur: vt de otioso verbo, & huiusmodi. Hæc Aug. tradit ita. Sicut in illo cōiugio primorum hominum serpens manducandum persuasit, mulier autem non manducavit sola, sed viro suo dedit, & simul manducarunt, ita & in quodam secreto cōiugio, q̄ in vno homine geritur & dinoscitur, cum rationi scientiæ quę in rebus tēporalib⁹ agēdis ratio cinandi viuacitate versatur, animalis sensus ingerit quādā illecebrā, tunc velut serpens alloquitur feminā. Huic autē illecebrę consentire, de ligno veritō est edere. Sed iste cōsensu sola cogitationis delectatione cōrēt⁹ est, superiori vero auctoritate ita retinentur mēbra, vt non exhibeantur arma iniquitatis peccato: sic habēdū existimo, velut lignū veritū mulier sola comederit. Si autē in consensu illo ita decernitur quodq̄ peccatū, vt si sit potestas etiā operē impleatur, intelligenda est mulier dedisse viro suo simul edēdum illicitū cibum. Neq̄ enim potest peccatū nō solū cogitādum suauiter, verū etiam perpetrādū efficaciter mente decerni, nisi & illa mētis intentio, penes quā summa potestas est mēbra in op⁹ mouēdi, vel ab opere cohibēdi, malę actioni cedat. Nec sane cū sola cogitatione mēs oblectatur illicitis, nō quidē decernēs esse faciēda, tenēs tamē & volēs libēter, quę statim vt attrigerūt animū, respui debuerunt, negādū est esse peccatū, sed lōge min⁹, quā si & opere statua-

Aug. lib. 123
de Trim. c. 18.
in princip.

Ibid. paulo
inferius.

Rom. 6. 6.

Ibid. ca. 12.
continuo.

tur implendum. Et ideo de talibus quoque cogitationibus venia petenda est, pectusque percutiendum, & dicendum, Dimitte nobis debita nostra: Neque enim sicut in illis duobus primis hominibus personam suam quisque portabat, & ideo si sola mulier cibum edisset illicitum, sola utriusque mortis supplicio plecteretur, ita dici potest in homine vno, si delectationibus illicitis, à quibus continuo se deberet auertere cogitatio libenter sola pascatur, nec facienda decernantur mala, sed tamen suauiter in recordatione teneantur, quasi mulierem sine viro posse damnare. Absit hoc credere: Hic quippe vna persona est, vnus homo est, totusque damnabitur, nisi hæc quæ sine voluntate operandi, sed tamē cum voluntate animū talibus oblectandi, soli cogitationis sentiuntur esse peccata, per mediatoris gratiā remittantur. Idē quoque de hoc eodem sic ait, Apostolus dicit: Secundum principem potestatem aeris huius, spiritus qui nunc operatur in filiis diffidentiae. Nunquid ergo visibiliter eis apparet, aut quasi corporeis locis accedit ad eos & operatur: Sed miris modis per cognitionem suggerit quicquid potest, quibus suggestionibus resistendum est. Non enim ignoramus astutias eius: Quomodo enim accessit ad Iudam, quando ei persuasit ut Dominum traderet? Nunquid in locis, aut per hos oculos ei visus est? Sed utique, ut dictum est, in cor eius intrauit. Repellit autem illum homo, si paradysum mentis custodiat. Posuit enim hominem Deus in paradyso, ut operaretur & custodiret: quia sicut Ecclesiae dicitur in Canticis Canticorum: Hortus conclusus, fons signatus, quo utique non admittitur peruersitatis ille persuasor, sed tamen per mulierem deceptit. Non enim etiam ratio nostra deduci ad consensum peccati potest, nisi cum delectatio mota fuerit in illa parte

*Aug. contra
Manichæos
non longe à
princ.*

*Li. de Gen. 2.
ca. 14. to. 1.*

Ephes. 2. a.

2. Corin. 2. c.

Vulgata e-

ditio habet

cogitationes

Ioan. 13. a.

Luca. 21. a.

Genes. 2. a.

Cant. 4. d.

parte animi, quę debet obtēperare rationi, tanquā rectori viro. Etiam in vnoquoq; nostrū nihil aliud agitur, cum ad peccatum quisq; delabitur, quam tunc actum est in illis tribus, serpēte, muliere & viro. Nam primo fit suggestio, siue per cogitationem, siue per sensus corporis, vel videndo, vel tangendo, vel audiendo, vel gustando, vel olfaciendo, quę suggestio cum facta fuerit, si cupiditas nostra non moueatur ad peccatum, excluditur serpentis astutia. Si autem mota fuerit, quasi iam mulieri persuasum erit: sed aliquando ratio viriliter etiam commotam cupiditatem refrenat & compescit. Quod cum fit, non labimur in peccatum, sed cum aliquantula luctatione coronamur. Si autem ratio consentiat, & quod libido cōmouerit, faciēdum esse decernat, ab omni vita beata, tāquam de paradyso, expellitur homo. Iam enim peccatum imputatur, etiam si non subsequetur factum, quando rea tenetur in confessione conscientia.

Quare hæc de anime partibus dixit.

K

Hæc de anime partibus interseruimus, vt ipsius anime natura plenius cognosceretur, & secundum quam sui portionem in ea sit liberum arbitrium intelligatur: scilicet, secundum rationem, qua omne peccatum mortale geritur, sed non omne veniale: illud scilicet, quod in solo motu sensualitatis existit.

Quod sensualitas sepe in scriptura aliter quam supra accipitur, scilicet, vt etiam inferior rationis portio eius nomine intelligatur.

L

Nō est autē silentio prætereūdum, quod sepe in scriptura nomine sensualitatis, nō id solū in anima est nobis cōmune cū pecore, sed etiā inferior portio rationis, quę tēporaliū dispositioni intendit, intelligitur. Quod diligēs Lector in locis scripturę, vbi de ipsa fit mentio, vigilanter annotat.